

ŠMARTINSKI VESTNIK

NOTICIERO DE SAN MARTIN

GLASILO DOMOBRANCEV
IN DRUGIH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

REGISTRO NACIONAL N° 393.650 - 2-X-1952

II. LETO

San Martin, 1. marca 1953

Štev. 7

Najmočnejša ideja Šmartinskega Vestnika, ki nas spaja v trdno fronto, ki ne pripusti nobenega ugovora, ne kompromisa, ne počitka delu, je protikomunistična. Vsa mogoča sredstva, ki so nam v katekolski obliki v pomoč, vse naj služijo cilju — izruvati iz sodobne človeške družbe vsak pojav komunizma, pa naj bo karkšenkoli in kjerkoli. Izruvati ga s koreninami vred iz materialnega in iz idejnega udejstvovanja našega

naroda in celokupne človeške družbe.

Strašna je ta obsodba, saj ne pusti živeti in se udejstvovati, ne v nobenem narodu na zemlji ni prostora zanj — komunizem.

Strašna obsodba zares, toda če pomislimo strahoto, ki jo je ta groza XX. veka, spočeta od Judov, porojena v Rusiji, in od tam zanešana po svetu, napravila v komaj 35 letih, lahko rečemo, v polovici sodobnega človeštva — je

obsodba še mila. Zato se danes po vsem svetu dvigajo organizacije za uničenje komunizma; vse zapira vrata pred njim, pa prav na tesno, da ne bi se niti najmanjši drobec tega pošastnega strupa prikradel v kakršnokoli formo življenja.

Včasih se je tresla vas in mesto ob pojavi morilne kolere, koliko večja groza danes tam, kjer se s peklenskim obrazom pojavi komunizem. Tako je danes, a pred 25 leti ni bilo tako. Eni niso mogli dovolj prodreti v bistvo te ideje, ker ni pustila prezgodaj svojih sadov na dan, drugi je niso mogli prav spaznati radi priliznjene vnanjosti in sladke besede, tretji so se dali omamljati od medenega raja, četrti so jo sprejeli v službo lastnih interesov, peti, šesti..., da redki so bili ne le v Evropi, ki so prodrli v bistvo strupenega nauka komunizma, marveč v človeški družbi, a med temi reklimi je bil naš nesebični, požrtvovalni, na svoj

interes nikdar računajoči, v svojih govorniških nastopih neustrašeni drzni vladika gospod dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski. Kdo se ne spomni slovitih njegovih govorov v ljubljanski stolnici dokaj časa pred komunistično revolucijo, dalnovidnih pastirskih okrožnic. Takrat se mnogim niti sanjalo ni, kdo so ti snubači, ki so se pojavljali po mestih in vaseh za nek skupen nastop pod raznimi krinkami. Vladika jim je trgal krinko z obraza, da se je pokazala njihova komunistična glava in začutil peklenski smrad, ki jih spremlja.

Zato so ga slovenski komunisti proglasili za sovražnika prve vrste, so ga

obsodili na grmado določeno na Kongresnem trgu v Ljubljani.

Pa Gospod ni dal svojega zvestega služabnika v roke njegovih nasprotnikov. Zato prevzvišeni škof dr. Rožman obhaja 9. marca, krepak in zdrav, sedemdesetletnico svojega življenja.

Mnogokje se bere te dni o velikih delih za Boga in za narod vladike dr. Rožmana — delih, ki ustvarjajo veličino tega slovenskega cerkvenega kneza. Mi organizirani protikomunistični borci pa gledamo jubilanta — na najvišjem piedestatu v sedanji generaciji — najpotrebnejšega dela — protikomunističnega.

Hvala Ti, veliki borec, za vzvigajoče ideje in privlačen vzgled.

VAZNA PRIZNANJA

Že pred leti, ko smo začeli s Šmartinskim Vestnikom, smo povedali, da bodo Vaške straže, Slovensko domobranstvo, kot tudi ves protikomunistični boj predmet premnogih obravnav z najrazličnejših vidikov; zgodovinarji, pesniki, politiki, kritiki, leposlovci, romanopisci in drugi bodo obdelovali čimbolj podrobno in vsestransko. V večji ali manjši meri se to vrši že ves povojni čas. Seveda, ko padejo našemu narodu v domovini z rok strašni okovi komunističnega suženjstva, pa se bo to še pomnožilo. Zato kličemo neprestano, tudi iz teh razlogov bodimo pripravljeni. Saj kdo je bolj poklican za tako nalogo, kot mi, ki smo bili od početka pri vsem ustvarjanju zgoraj omenjenih organizacij. Mnogokrat so v raznih publikacijah najglasnejši ravno oni, ki poberejo svoje poznanje in znanje iz dnevnih časopisov, od kakih korespondenc in poročil posameznikov; če so pa živeli v onih časih, so se držali iz gotovih razlogov bolj na varnem. Zato bodimo prav mi na straži za pravilnost takih poročil in opisov slovenskega domobranstva.

Toliko povdarjamo za danes, ko prehajamo na tak slučaj, ki ga nam nudi „Stvarnost in Svoboda“ v članku Franc Jeza, pod naslovom „Sodobna slovenska problematika“.

Navajamo nekaj stavkov zato, da se ti stavki in njihovi avtorji ne pozabijo. Še to dodamo, da je pisec ogabnega

članka, ki sramoti protikomunistično borbo in njene borce in do neba povzdiguje partizane in njihovo podružnico OF in njihove strahotne zločine, ki ga ga je zagrešilo nad slovenskim narodom, **Franc Jeza**, bivši krščanski socialist, član OF, nato komunist (Marxovega in Leninovega socialnega sistema, kar prizna na strani 12 zbornika spodaj). Tudi nočemo in ne smemo pozabiti na zbornik in na urednike tega zbornika, ki so dali prostor temu napadu na največje svetinje slovenskega naroda. In končno tudi nočemo pozabiti na tiste sicer maloštevilne Slovence v Trstu in izven Trsta, ki so z večjimi denarnimi zneski omogočili, da je izšel gornji grdi napad na naše Domobranstvo.

Članek razpravlja o slovenskih Vaških stražah, katere nazivlja po običaju komunistov Belogardizem, kar izhaja iz Rusije iz časov borbe med prvimi komunisti na Ruskem, ki so se imenovali Rdeča armada, s protikomunistično vojsko, ki se je imenovala Bela garda. Imenovani članek na drobno razpravlja tudi o domobranstvu, našteva njegovo zgrešenost in veliko krivdo. Mi navajamo le par važnejših točk, ne omenjamo ne politike ne strank; o tem bodo sodili oni sami, če smatrajo za potrebno.

Pisec takole opredeli Vaške straže in Domobranstvo: „Belogardizem in Domobranstvo nista bila enotno gibanje. Skušala sta biti le jez proti dinamičnim

silam, ki so hotele spremeniti stari red. Sestavljali so ga in so se v njem prepletali dokaj različni elementi: groza pred komunizmom in pred neznanim, ki ga je izvil protiokupatorski boj; groza, ki je imela privzgojen in naravnost histeričen značaj, radi česa niso videli v komunizmu politično konkretnost in nevarnost, ki jo je mogoče z razumom in politično taktiko odvrniti, ampak mistično zlo, ki je spodrinilo v njihovih predstavah vse druge nevarnosti, in v tej sugestiji so zgubili vso zmožnost logične presoje; katoliški in liberalni konservativizem; abstraktna in zato fanatična protikomunistična načelnost ter neživljenjski idealizem; strah pred osebnim in narodnim tveganjem; miselno mrtvilo in zaprednost v stare politične navade; interesi kramarskega kapitalizma; totalitarni klerikalizem; ogorčenost na partizane radi krutih okupatorjevih represalij; strah duhovnikov pred preganjanjem vere pod obetajočim se komunističnim režimom; razumljiva reakcija na krutosti človeško manjvrednih partizanskih komandantov in komunističnih aktivistov, regrutiranih iz lumpenproletariata; namerno vzbujanje bele reakcije in pehanje tistih skupin, ki bi bile mogle postati kot zavezniki kompartije tudi njen nevarni tekmeč za oblast — predvsem nepoštenost, politična nedorastlost v svetovnem položaju ter skoro nerazumljiva naivnost tistih, ki so ta jez gradili — hočemo opozoriti na dejstvo, da je bila protikomunistična skupnost kot enotno ideološko gibanje utvara in to je še danes.“

Nato pa člankar opisuje **nastop in delo OF kot največjo epopejo slovenske zgodovine**, ki se je ustvarjala za boj proti okupatorju na čisto slovenskem programu in v tej zvezi bljuje ogenj in žveplo na Vaške straže in Domobranstvo, češ zakaj nismo šli mi z njimi v gozd, kot toliko velikih sinov slovenskega naroda. V isti sapi pa prizna, da je Moskva pritislila na poveljstvo slovenskih partizanov, naj črtajo slovenski program, kar se je nemudoma zgodilo v Bihaču in Jajcu in Pugledu, kjer so sprejeli jugoslovanski program. Člankar prizna, da se je OF združila s komunisti, katerih je bilo po njegovi navedbi le nekaj stotin, dočim je bilo OFarjev do dvajset

tisoč. Člankar prizna, da se je črtal slovenski program že v Bihaču brez zastopnikov iz Slovenije. In epopejski vojaki OF so vse to mirno sprejeli in šli čez drn in strn s partizani in ustvarjali čisti komunizem za Slovenijo. „Po končni zmagi — tako zaječi člankar — so bile množice OF, ki so sodelovale pri osvobodilnem gibanju, hudo presenečene, videč, kako so komunisti izkoristili osvobodilni boj in ko so jim kar naravnost izjavljali, da je Leninov komunizem tisto, za kar so se bojevali med vojno.

Komunisti so, tako nadaljuje Franc Jeza, prevzeli v Sloveniji vso oblast in pustili, da je prišel na vrh v vseh oblastvenih predelih lumpen-proletariat, dočim so bili člani OF popolnoma potisnjeni ob stran, zato so mnogi od njih razžaljeni in zagrenjeni izginili iz javne pozornice, med temi tudi Franc Jeza. Povdarja člankar tudi, da so komunisti zapravili Trst slovenskemu narodu, del Primorske in Koroške, ter vse simpatije pri zaveznikih. Povdarja, da je komunistom njihov glavni cilj oblast, temu so podredili vse drugo, vse druge namene in sredstva in tudi moralo. In v tem duhu poteka danes vse življenje Slovenije, v duhu oportunitizma, ki razjeda danes vse slovensko narodno telo in jemlje življenjsko moč ter ogroža njegovo duhovno zdravje, s tem pa tudi njegov obstoj bolj, kakor ga je ogrožalo karkoli v zgodovini. Tako v glavnem zbornik.

Iz tega sledi priznanje, da je OF z vsemi silami pomagala ustvarjati komunistično fronto in mirno puščala črtati slovenski program in je sodelovala pri vsem, kar vsebuje delo komunistične fronte ter nosi vso krivdo za vse neizmerno gorje našega naroda med revolucijo do danes. Za vse te usluge so OFarji dobili brco, kar jih pa nič ne moti, da ne bi še nadalje ponižno zobali iz rok komunistov, zato ni čuda, da so se med takimi epopejskimi junaki vzgajale detomorilke, očetomorilke in bratomorilke, ter s takim zanosom povzročili množični pokolji slovenskega naroda.

Za sedaj povdarimo le to: člankar bolestno kliče nam, zakaj se nismo združili z OF. Naš odgovor je jasen in odločen: Zato, ker smo poznali tiste, s katerimi ste se vi družili, kakor tudi vas same.

JAKOB MAVEC, DOMOBRAN. VOJ. KURAT

Jakob Mavec, domobranski vojni kurat, je bil rojen na Igu pri Ljubljani, dne 18. decembra 1913. Gimnazijske študije je dovršil v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, bogoslovje pa na teološki fakulteti v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen julija meseca 1938. Po novi maši je služil kot kaplan v Toplicah na Dolenjskem. V tem času so se vrnil iz Španije komunisti in takoj pričeli v tem kraju svoj krvavi posel. Jakob se pred

njimi umakne na varno v Novo mesto. Ob snovanju vaških straž ga povabijo stražarji za svojega vojaškega duhovnika. Mavec sprejme to mesto. Po zlomu Italije italijanska vojska izroči orožje komunistom in z večjim številom vojakov pojača komunistične vrste. Mavec se s svojimi fanti umakne na Turjak. Turjak podleže. Jakoba ujamejo komunisti in ga odvedejo z drugimi ujetniki v Kočevje na sodišče. Sledi „Kočevski proces“! K temu procesu se zgrnejo iz vseh krajev komunistični voditelji. Zasljučujejo ujetnike enaindvajset po številu. Sedemnajst jih obsodijo na smrt, štiri pa na prisilno delo za nedoločen čas. Glede Jakoba so mnenja komunističnih prvakov različna. Prihajajoče priče, ki zahtevajo njegovo smrt, češ da je kriv smrti več ljudi. Jakob jim odgovarja: „Prijetelj, jaz si nisem omadeževal rok s človeško krvjo!“ S procesa odvedejo Mavca na prisilno delo v Kočevski Rog. Za časa nemške ofenzive na Dolenjskem, za katero so pravočasno zvedeli komunisti in se razpršili, se Mavec srečno reši v Ljubljano sredi novembra 1943. Ob nastopu domobrancev pride k njim za vojnega kurata. V tem svojstvu deluje v št. Vidu na Dolenjskem in nato v Hinjah. V okolici Žužemberka na Dolenjskem se razplamti v začetku februarja 1945 med domobranci in komunisti ogorčena borba. Komunisti obkolijo Hinje in med borbo kriče: „Izročite nam farja!“ Domobranci se med borbo umaknejo iz Hinj. V tej borbi je bil

Jakob teško ranjen v treh. Domobranci ga skrbno in varno preneso na varno, odkoder ga prepeljejo v Leoninum v Ljubljano. V Leoninum po skrbni negi do sredi posta toliko okreva, da more med svoje fante v št. Vid pripravljat jih na svete zakramente za veliko noč. Z isto četo odide po veliki noči proti Vrhniku, odkoder se z drugimi domobranci v prvi polovici maja umakne v Vetrinje na Koroško. V sredo pred sv. Rešnjim Telesom (30.

maja 1945) Mavca angleški vojaki z drugimi domobranci zvijačno odpeljejo v Pliberk. Domobranec I. K. iz te skupine, ki se je rešil, izpove: „V Pliberku smo bili vsi do tedaj tjakaj odvedeni domobranci z nekaj civilnimi osebami — krog 7.000 po številu — na velikem travniku zunaj mesta obkoljeni od angleških vojakov. Mavec je premislil položaj in zasumil — žal pravilno — da bomo vrnjeni v domovino. Povzpел se je — kolikor mu je bilo mogoče — nekoliko višje in opozoril obkoljene, da bi rad nekaj povedal. Vsi smo že tako molčeči in zaskrbljeni obrnili pozornost nanj. Jakob je nato v kratkih besedah orisal dejanski položaj in pristavil, da podeli vsem ujetnikom vesoljno odvezo, na kar smo vsi brez izjeme pokléknili k prejemu vesoljne odveze. Vsi smo bili ganjeni.

Dočim smo bili tako zastraženi od angleških vojakov na omenjenem travniku, so naši domobranski vojaki-predstavniki prosili angleške častnike, naj nas izpušte ali pa takoj postrele, raje kot da bi nas vrnili v domovino, pa niso uspeli.

Slednjič so dospeli vlaki — kot je bilo dogovorjeno že prej med angleškimi in jugoslovanskimi oblastmi — pridružili so se jugoslovanski komunistični vojaki in skupno z angleškimi gnali ujetnike kakor živino na vlake. Pri vsem tem se je nekaterim ujetnikom posrečilo pobegniti. Živinske železniške vozove so jugoslovanski komunisti nato zaplombirali in z veliko brzino odpeljali proti Te-

harjem. Vkljub veliki brzini in zaplombiranju vozov se je posrečilo tudi tukaj nekaterim uiti s tem, da so z močnim kolom nakrenili vrata. Tvegali so pač, da se raje podajo v tako smrtno nevarnost, kakor pa v Titovo „žrelo“. V Teharjih so nas razdelili v tri skupine: A, B in C. Z Jakobom Mavcem sva prišla v skupino „C“. Nepopisno smo trpeli pred komunistično drhaljo. Trpeli smo lakoto in žejo. Pretepali so nas, preklinjali in zmerjali. Tako so nas duševno in telesno mučili. Jakob pa nas je tolažil in bodril: „Naša zmaga je Kristus!“

Čez štiri dni po prihodu v Teharje so komunisti nekaj domobrancev nagnali na avtomobile — med temi tudi Jakoba Mavca — in jih odpeljali neznano kam.“

S tem konča očitidževo poročilo... po „Ameriški Domovini“, kjer poroča „Agencija Trst“ povzemamo dalje: Jakoba Mavca so odpeljali v neki dolenski gozd, kjer so ga komunisti vpričo domobrancev živega sekali kos za kosom. Domobranci so moralj kos za kosom zapravati, na kar so tudi domobrance postrelili.

RECUERDO

La experiencia de los últimos años nos ha enseñado que la antigua ideología es imposible de arrancarla de nuestros corazones por su honda raigambre. ¿Acaso será útil a la unidad de los eslovenos? ¿Podrá dar mayor incremento al esfuerzo que clama por un futuro mejor y más digno de nuestro pueblo, como también su honor nacional ante el extranjero? Es evidente que no. ¿Qué necesidad hay de enredar a nuestra gente, ya harta de pruebas, con cuestiones que no ofrecen seriedad alguna? Verdaderamente da pena pensar que existen en el mundo hombres que no es nuestro pro-

pósito las riñas y odios destructores sino el común acuerdo en pos del acercamiento hacia la unión, la cooperación que olvida las diferencias partidarias para atender a todo hermano agobiado por la desgracia, esté donde esté. Nuestra consigna debe ser: abrir el camino y preparar los medios que nos han de conducir a la patria eslovena. Para esto es indispensable el amor desinteresado y fraternal hacia todos los eslovenos, por divergencias que tengan desde el punto de vista político, con respecto a nuestra vida nacional.

STRAHOTA TABORIŠČ

C. C. I. C. CHIESANUOVA

Prestopali smo se iz kota v kot in želeli povratka v Monigo. Sledil nam je kmalu novi transport in temu drugi, da je v kratkem času campo bil napolnjen. Z vsakim transportom pa se je hrana slabšala, postajala vedno redkejša in kmalu ni bilo pri kosilu v njej več najti enega samega makarona ali žlico riža; le osamljeni koščki buč so poredkoma zašli v „gaveto“.

V taborišču je začel vladati glad in pomanjkanje. Kruh, ki smo ga dobivali po hlebček na osebo, je padel na 4 hlebčke za 5 oseb, in v nekaj dneh na 3 hlebčke in na tem je tudi ostalo vse do laškega razsula. Nastajali so prepirj in spori pri deljenju hrane. Interniranci so si napravili skoraj apotekarske teht-

nice in z njimi tehtali kruh na enake dele ter se sprli za vsako drobtinico. Potem pa so si delež rezali skoraj sa milimetrske koščke ter čakali a konsilo ali večerjo — toplo vodo — v katero so natresli tako pripravljene drobtine. Kmalu se je pojavila smrt s svojo koščeno roko. Mlad, sestradan fant, je za trenutek izgubil zavest in pri padcu udaril nesrečno z glavo ob granitni pločnik. Presunilo nas je do dna in vsi smo se spontano priključili enominutnemu molku v njegov spomin. Tako je vse taborišče istočasno nemo obtožilo fašistične pokvarjenice, ki pa so ostali pri tem kot pri sledečih mrzlo ob strani.

V njih inteeresu je celo bilo, da bi glad potisnil v grob vse te tisoče zaprtih. Le na ta način so oni lahko drago pro-

dajali kruh, hrano in cigarete v zameno za denar in zlatnino. Dragi spomini, ure, prstani, nalivna peresa in drugo je romalo preko žice x umazane žepe raztrganih borilcev „imperija“. Iz istih žepov in celo „pumparic“ (vojaki so skrivali kruh v hlačnicah) pa je romal

hlebček v loku čez žico v tresoče se oslABLJENE roke reveža „slavo“. Vsekakor je bila ta brezkonkurenčna trgovina zelo plodonosna, saj se je za hlebček kruha zahtevalo 15 lir in zo 1 cigareta „Militare“ 5 lir. Zavitek 10 takih cigaret je v trafiki stal 0.50 lire!

M. RADOŠ:

PODRTI KRIŽ

(ZA DESETLETNICO VAŠKIH STRAŽ V BELI KRAJINI)

Po tem dnevnem povelju, pride Iztok s svojim odredom srečno, ne da bi ga rdeči opazili, na nasprotno stran in pozove po vojnem običaju komuniste k predaji. Rdeči pa za odgovor zgrabijo za orožje in na slepo streljajo na Iztokov odred, ki je bil v megli in med drevjem skrit. V istem hipu otvorijo ogenj stražarji s podrtije. To je rdečega sovraga povse zmedlo, da začne bežati na levo in desno, poševno proti hosti in v klanec med grmičevjem... Megla se nekoliko dvigne... To zmedo hoče izrabiti neki partizan in pobegniti k stražarjem. Odvrže puško in se jame plaziti med grmičevjem proti podrtiji. Njegov sumljivi beg opazijo njegovi tovariši komunisti. V strahu, da bi po njem zvedeli stražarji za njihove lopovščine, neki rdečkar med begom slepo ustrelili na ubežnika.

Po končanem boju stražarji pregledajo bojišče. Ker so v zmedli komunisti streljali tudi na lastne tovariše, naštejejo stražarji nad petdeset pobitih, poberejo orožje in municijo, ki so jo komunisti pustili na bojišču, in se vračajo vsi na holmec k podrtini. Med grmovjem najdejo ranjenega partizana v nezavesti. Stražar, medicinski pripravnik, ga za silo obveže in naroči njegov prenos v bližnjo, stražarjem naklonjeno hišo, kjer ga natančneje pregleda in ugotovi težko rano na glavi, mu rano skrbno izmije, ponovno obveže, priporoči v bližini ranjenca čim večji mir in tišino, naroči potrebna okrepčila, za slučaj, ko bi se zavedel, in ostane ves čas pri njem.

Stražarji obiskujejo molče in po prstih ranjenca. Med drugimi pride tudi stražar Marko, ki ga mi že poznamo, in molče motri nezavestnega. Naenkrat ostrmi... se zdrzne... Medicin

položi prst na usta... Marko za dva tri korake stopi v stran, da morejo drugi bojovníki mimo njega. Marko pa motri in opazuje ranjenca... Kje je že videl ta otekli, skaženi obraz?... Naenkrat se mu posveti... Hoče planiti k njemu... Medicinac ga zadrži... Spoznal ga je... To je bil... njegov izgubljeni brat — Jože.

Ranjenec se počasi zaveda... Tiplje z rokama po odeji... Se ozira po sobi... Naposled ugleda Marka, svojega brata. Komaj slišno dahne: „Marko... brat... moj!“ — Zdravniški pripravnik namigne Marku: „Naj bo do brata čim bolj obziren... Naj ga čim manj sprašuje. Vsako vznemirjenje bi utegnilo pretrgati rahlo nit njegovega življenja!“...

Marko se molče približa postelji in ponudi Jožetu roko... Jože se je oklene hrepeneče in z obema rokama in nemo gleda... gleda... Marka v njegovo obličje... če bi... če bi morda zazrl na njem kake poteze srda... Vidno pomirjen, šepne Marku: „Brat — — — gospoda!“... Po kratki pavzi nadaljuje: „Mamo — — — sestro — — — videl — rad!“ Stražar, zdravnik, mu pove, da je gospod — p. Norbert v bližini in ga obišče vsak hip, na kar sevne na obraz ranjenčev viden znak zadovoljstva, češ njemu se morem popolnoma zaupati, — po mamo in sestro pa bo poveljnik takoj poslal in da prideta čimprej.

P. Norbert vstopi, ganjen vsled pripravljenosti ranjenčeve, in ostane sam pri njem dobre pol ure. Med tem prideta ranjenčeva mama in sestra. Že med potjo pripravi stražar mater na sinov položaj. Došli sestri Marko seže v roko, mater pa objame — mama je že precej časa vedela njegovo zgodba — ter jo pomiri:

„Mama, gospod p. Norbert so pri bratu!“
Dobra krščanska mati sklone v znak hvaležnosti do Boga svoji roki in spregovori junaške besede, vredne take matere: „Hvala Bogu, samo da so gospod pri njem... potem... potem naj se vrši božja volja!“

P. Norbert pride iz hiše, ponovno priporoči vsem skrajno prizanesljivost do ranjenega, ker so njegove minute štete.

Mama, brat in sestra ranječeva vstopijo, obkrožijo bolnikovo posteljo; nekaj bojevnikov, osebnih znancev in prijateljev, ostane v ozadju. Bolnik prime z obema rokama mater za roko, ki mu jo tiho ponudi in v pretrganih besedah izgovarja besede slovesa: „Mama — brat — sestra... odpustite! — — — Jaz... podrl... križ... Za nekaj trenutkov

preneha... Izpovedal se je sedaj javno največje krivde. Pomirjen nadaljuje: „Zapeljan... prevarjen... Mladost... lepa... pogostne svete... maše... obhajila... zapravljen... — Podrt po — meni — evharistični — Ah! —“ Vznenirjen spet počiva nekaj časa... Nadaljuje: „Naslednjo — noč... nisem — spal — vest — poskušal ubežati — to ne — rdeči — raj — pekel —!... Danes — — —“ Spusti mamino roko in prime bratovo desnico z obema rokama in jo iz vse moči, kar je je še imel stisne in šepne: „Brat — postavi — novi — križ!“ ...Marko se sklone k njemu, da bi ga bolje slišal in mu obljubi: „Bom!“ Nato se mu Jože pomirjen vdano zahvali: „Bog...“ „Plačaj!“ pa je izrekel že v večnosti.

MATICA MRTVIH

120. Mihor Pavel, Predgrad, posestnikov sin, domobranec v Rupnikovem bataljonu, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

121. Mihor Jure, Predgrad, posestnikov sin, domobranec v Rupnikovem bataljonu, samski, star 19 let, vrnjen iz Vetrinja.

122. Šterk Peter, Predgrad št. 55, po-

sestnikov sin, domobranec, samski, star 21 let, padel v borbi pozimi leta 1945 pri Miklarjih.

123. Majerle Slavko, Predgrad, posestnikov sin, domobranec, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

124. Veber Peter, Predgrad, posestnik, domobranec, poročen, star 33 let, vrnjen iz Vetrinja.

125. Majerle Stanko (po domače Petrakov), Predgrad, posestnik, domobranec, poročen, s številno družino, star 40 let, vrnjen iz Vetrinja.

126. Majerle Marko (po domače Županov), Predgrad št. 40, posestnikov sin, domobranec, samski, star 20 let, vrnjen iz Vetrinja.

127. Majerle Ivan, Predgrad št. 16, posestnikov sin, domobranec, samski, vrnjen iz Vetrinja.

128. Štrumbelj Jože, Predgrad, kovač, domobranec, poročen, vrnjen iz Vetrinja.

129. Smuk Pavel, Predgrad, posestnik, domobranec, poročen, vrnjen iz Vetrinja.

130. Štavidohar Ivan, Predgrad, posestnikov sin, domobranec, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

131. Štefanc Ivan, Predgrad št. 78, posestnikov sin, domobranec, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

132. Štefanc Peter, Predgrad št. 78, posestnikov sin, domobranec, samski, star 20 let, vrnjen iz Vetrinja.

Furlan Drago „Oran“, domobranski nadporočnik, poveljnik 52. čete jurišnega bataljona Novo mesto, padel v marcu 1945 pri Novem mestu

133. Šmalcelj Ivan, Predgrad, sin trgovca in posestnika, domobranec, samski, star 20 let, vrnjen iz Vetrinja.

134. Šmalcelj Jože, Laze ob Kolpi št. 7, sin gostilničarja in posestnika, domobranec, samski, star 24 let, vrnjen iz Vetrinja.

135. Šmalcelj Franc, Laze ob Kolpi št. 7, sin gostilničarja in posestnika, domobranec, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

136. Šmalcelj Viktor, Laze ob Kolpi št. 7, sin gostilničarja in posestnika, domobranec, samski, star 20 let, vrnjen iz Vetrinja.

137. Majerle Hiha, Jelenja vas št. 5, posestnikov sin, domobranec, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

138. Ferderber Peter, Jelenja vas, posestnikov sin, domobranec, samski, star 20 let, vrnjen iz Vetrinja.

139. Šterk Marko, Zagodec št. 5, sin posestnika in gostilničarja, domobranec, samski, star 22 let, padel v borbi s komunisti v jeseni 1944 v okolici Logatca.

140. Pešelj Ernest, Zagodec št. 7, posestnikov sin, domobranec v Rupnikovem bataljonu, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

141. Pešelj Marko, Zagodec št. 7, posestnikov sin, član Vaških straž, padel v borbah v Predgradu leta 1943.

142. Kump Peter, Gornja Podgora, delavec, domobranec, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

143. Vajdetič Ivan, Gornja Podgora, posestnikov sin, domobranec, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

144. Šterk Ivan, Čeplje, posestnikov sin, domobranec, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

PROŠNJA ZA SODELOVANJE

Naprošamo vse protikomunistične Slovence:

1. da po svojih močeh prispevajo k popolnosti „Matic mrtvih“ in nam pošiljajo podatke o padlih, ubitih, vrjnih ali pogrešanih borcih in civilistih.

2. da nam stavijo na razpolago njih slike, ki jih po objavi nepoškodovane vrnemo.

3. da nam pošljejo popravke in dopolnila k že priobčenim v „Matici mrtvih“.

Posljite na uredništvo „Šmartinskega Vestnika“ ali pa izročite našim predstavnikom, s tem boste po svojih močeh pripomogli k velikemu cilju: uničevanju komunizma.

Obračamo se prav na vse protikomunistične Slovence, ne glede na kakršnokoli opredelitev, ker kot nepolitično glasilo hočemo oti pozabi dokaze iz velike tragedije našega naroda.

Istotako se brez izjeme obračamo na vsa društva, časopise in revije, da nam v tem ogromnem delu priskočijo na pomoč s pozivi na svoje člane in čitatelje.

Edino z združenimi močmi bomo kos komunistični propagandi, ji sneli lažnjivo krinko ter dokazali njihovo zverinsko početje v našem narodu.

In to je naš cilj — cilj „Šmartinskega Vestnika“, kateremu pa bomo zvesti in dosledni.

Nenadno je obolel č. g. župnik Marko Radoš. Zdravi se v sanatořiju Belgrano. Vnetemu sotrudniku in našemu požrtvovalnemu člankarju želimo prav iz srca, da čim preje okreva.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
Lib. Gral.
San Martín

INTERES GENERAL
Concesión 4848

List Šmartinski Vestnik izhaja mesečno. Letna naročnina za Argentino 15 pesov, v USA 1.5 dolarja, isto za Kanado; za ostale pokrajine tej valuti primerno. — Fantje in dekleta, zlasti domobranci, javite se za razpečevanje Vestnika. Uprava: Calle de los Derechos de la Ancianidad 130, Gral San Martín FCNGSM, Prov. Bs. As. — Tisk tiskarne Fed. Grote, Montes de Oca 320